

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj Posamične številke se prodajajo po 3 nvd., (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.

CENE OGLASOV se računajo po vrstah (široke 73 mm, visoke 24 mm); za trgovinske in obitne oglase po 20 stotink; za smrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 50 stot. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. — Oglase sprejema „Inseratni oddelek uprave Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi Edinosti.

Edinost

Glasillo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „Edinosti“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-60. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštuo-hranilnični račun št. 511-652. Telefon št. 1157.

BRZOJAVNE VESTI.

Hrvatski sabor razpuščen

ZAGREB 12. Sabor je bil danes ob 1 uri popoldne s kraljevim reskriptom razpuščen.

Bolgarski knez na Dunaju.

DUNAJ 12. Cesar je opoldne vsprejel bolgarskega kneza Ferdinanda v avdijenci.

Novi švicarski zvezni predsednik

BERN 12. Združena zvezna skupščina je izvolila predsednikom za leto 1908 zveznega svetnika Brennerja, radikalca (iz Bazela) podpredsednikom pa zveznega svetnika Zempa, katoliško-konservativca (iz Luzerna).

Poroka grškega princa Jurija.

ATENE 12. Danes se je vršila poroka princa Jurija s princesinjo Marijo Bonaparte. Mesto je okrašeno.

Cesar Viljem.

SHERMESS 12. Danes ob 8. uri zjutraj je odpeljal jachta „Hohenzollern“ s cesarjem Viljemom.

Boris Sarafov in Garvanov umorjena.

SOFIJA 12. V minoli noči sta bila znana vodja macedonskega gibanja Boris Sarafov in Garvanov z revolverjem ubita.

Tri muhe na jeden udarec!

M^{re} N^{re}. Čuden izrek je to, do sedaj ga še menda nismo slišali, ne čitali; toda svet napreduje v vsem, torej tudi v raznih frazah in prispodobah.

Če je kedo z enim dejanjem dosegal dva namena, pravimo, da je ubil dve muhi na en udarec; za tri muhe velja isto, samo da je vspeh še toliko hvaležniši. Ozmimo se nekoliko po naši Primorski in premetimo natančneje razne vladine čine! Zapazamo neko posebno vladino prakso ob nastavljanju uradnikov na c. k. uradniška mesta. (V novejšem času je začela tudi cerkvena oblast hoditi po teh stopinjah, morda tudi z gotovim in določenim namenom).

Visoka vlada pošilja rada v naši deželi slovenske uradnike v laške kraje in nasprotno: po naših slovanskih krajih nastavlja pa laške uradnike. Če bi se drznil kedo vprašati, zakaj tako, dobil bi kratek odgovor, da zato, da se na ta način gospodje uradniki najlažje nauče drugega deželnega jezika. Način tega učenja je torej jako radikalen: vrži v morje moža in pusti ga v vodi toliko časa kobacati, da začne plavati! Za gledalca, stoječega na bregu, je to še dosti interesantna zabava, a drugače je za plavca. Ta se največkrat spravi na plitvino in moli glavo iz vode le v toliko, da se ne utopi; za plavanje pa se ne briga.

Naša Primorska je naseljena po dveh narodnostih, slovansko in romansko (italijansko); druge narodnosti so le k nam priseljene in ne bivajo nikjer kompaktno.

Samo po sebi je umevno, da bi morale biti srednje šole v tej deželi tako urejene, da je domačin, dovršivši te šole in strokovno naobrazben, usposobljen opravljati uradno službo, ki mu jo odkaže vlada v katerem si bodi kraju dežele, torej v slovanskem ali italijanskem delu. Saj imajo državne šole v prvi vrsti namen izobraževati uradniški na-

raščaj iste deželi. Ptujec, nepoznavatelj tukajšnjih razmer, se jako moti, ako tako misli o ureditvi naših srednjih šol; mi pa sploh malo ali nič o tem ne mislimo, ker smo že v teh razmerah tako vzgojeni, da smo kar prepričani, da mora biti tako in da kako drugače niti ni možno.

Sedanje naše srednje šole so popolnoma nemški zavodi, torej „nemška posest“ — porečejo vladni možje, braneči to zastarelo krivico. Kar je pa še najlepši: to nemška posest tvori slovanska in italijanska šolska mladina, torej faktor, brez katerega je nemška posest te vrste pri nas nemogućna. Poleg tega se ta nemška posest še vzdržuje iz davkov, ki jih moramo vsi plačevati, torej tudi Slovenci in Lahi. Nastaja vprašanje: kaj in koliko pa dajejo Nemci k tej „svoji“ posesti. Oni dajajo profesorje, učne knjige, šolske predpise in mnogokrat tudi nemško brezobzirnost! Evo vam!

Iz teh zavodov prihajajo naši c. k. uradniki in mnogo izven-uradniške inteligencije.

Kp je mladenič dovršil kako srednjo šolo na Primorskem, ne zna popolnoma drugega jezika, nego nemškega, kajti v tem jeziku je je osem let (če ne vštevamo nemških pripravljavnic) obdeloval vse šolske predmete, učil se je na dolgo in široko sedanjo nemščino, staro nemščino in temeljito obdeloval nemško literaturo; v to ga je silila okolščina sama, ker je imel za profesorja strogega Nemca.

Nikako čudo ni, če se materinskega jezika in domače literature ni mogel mnogo naučiti v 2-3 urah na teden.

Ko pa podaja vlada mlademu možu (Italijanu po rodu) v roko dekret in mu odkaže službo med ljudstvom, čegar jezika pa on ne umeje, tedaj se šele jasno pokazuje mlademu možu, koliko nepotrebne in kako malo potrebne se je naučil v srednjih šolah, katerim je vendar posvetil najsrečnejšo dobo svojega življenja! Mladi mož, Italijan po rodu, je dobil službo v čisto slovanskem kraju, kjer se uraduje v slovanskem jeziku; nasprotno pošilja Slovana v čisto laški kraj, kjer je treba uradovati laški. Sedaj se še le mlad uradnik prav zaveda, kako prav bi bilo, če bi si bil že na srednjih šolah popolnoma osvojil znanje drugega deželnega jezika, katerega bo poslihob tudi rabil v praksi. Vlada si ne dela nikakih skrbij, kaj in kako bo uradoval nanovo nastavljeni uradnik med ljudstvom, čegar jezika ne umeje, in da-li ne bo morda katerikoli uradnik strar trpela radi tega?!! Drugače pa je z našim začetnikom. Nabavlja si potrebne slovarje, in začneja se učiti jezika — pa kako?!! Včasih si kateri jemlje tudi inštruktorja, in delo se pričinja z združenimi močmi. O kakem temeljitem spoznavanju jezika tu ni niti govora. Mesto da bi začela zidati hišo pri temelju, začneja naša znanca staviti takoj streho, ali — to se umeje — ne na stene, katerih nista sezidala, marveč streho na — temelj! Dotični „učeneč“ prinaša iz urada kup aktov, ki jih je v uradu s pomočjo slovarjev prevajal na slovenščino; sedaj ne zahteva od inštruktorja drugega, nego da naj mu delo korigira! Po drugem ne vprašuje več. Ko si je tem načinom prisvojil nekoliko prakse, se pa zadovoljuje že s tem in sedaj daja še inštruktorju slovo.

Tak uradnik ne pozna nikoli bitstva je-

zika onega naroda, med katerim službuje. In prav iz tega razloga, ker ne pozna ni jezika, ni literature dotičnega naroda, ga tudine ve ceniti, ostaja med narodom vedno ptujec in sovražni narod, med katerim živi! Tem načinom je pa že poskrbljeno, da se primorski Slovani z Italijani med seboj le površno in mnogo premalo poznajo. Iz tega razloga se pa tudi sovražijo in uničujejo drug drugega v medsebojnem kljubovanju. Kjer se pa sovražita dva, ima vedno tvežji doček. To je torej že ena izmed onih treh muh, na katere misli naslov našega članka. Kako vse drugače bi bilo, ko bi vlada pošiljala slovanske in laške uradnike vsacega med svoj narod! Izobražen uradnik bi si lahko pridobil velik upliv med ljudstvom in bi tem potom koristil mnogo svojemu narodu, ki potrebuje na deželi izobraženih mož. Vse to pa se daja preprečiti z umetnim nastavljenjem uradnikov.

Tudi to je ena izmed onih muh!

Sedaj pa prihaja na vrsto tretja in poglavitna muha, ta je: importacija tujega življa v naše urade.

Po vseh uradih so uradniki mešani po narodnosti in na ta način se vzdržuje nemščina med temi gospodi tudi v privatnem občevanju v uradu in zunaj urada. Osobito velja to za slovanske kraje. Navadno pa pošilja v več kraje tudi po kakoga Nemca, kateremu na ljubo se potem poslužujejo nemščine Slovani in Lahi.

Na prosto ljudstvo ima to toliko upliva še dandanes, da naš kmetič smatra za največjo prednost, ki jo ima izobražen človek pred njim, to, da izobraženec zna nemški, on pa ne.

Ob vseh teh nezdravih razmerah pa molčimo o tem Slovani in Italijani in niti ne vidimo, da nam gori streha nad glavo. Raje se pehamo med seboj, a tretji ima dobiček od našega spora!

Avstrijska posl. zbornica.

(Brzojavno poročilo.)

DUNAJ 12. Zbornica je nadaljevala generalno debato o nagodbenih predlogih.

OGRSKA ZBORNICA.

(Brzojavno poročilo.)

BUDIMPEŠTA 1. Hrvatskih poslancev je prišlo le malo na sejo, ker so večina njih odpotovali v Zagreb na otvoritev sabora.

Vsprejet je bil v tretjem čitanju zakon tičeč se ogrskega samostojnega tarifa. Zbornica je na to nadaljevala specijelno debato o nagodbenem pooblastilnem zakonu. Govorili so trije hrvatski poslanci, nakar je bila debata zaključena. Na to je pričela razprava o o edinem paragrafu zakona.

Hrvatska.

O razpustu hrvatskega sabora.

ZAGREB 12. Predsednik dr. Medaković je otvoril sejo ob 10 uri 55 minut. Takoj potem je stopil v dvorano ban dr. Rakodeczay. Ko se je ban pojavil v dvorani je nastal velik hrup. Starčevićanci so kričali: Doli z madjarskim hlapcem Rakodeczayem! Doli z Kósu-tom! Proč z Madjari! Doli z nagodbo! Sramota! Posamični klici slišali so se tudi na galeriji. Končno je zamogel predsednik napraviti mir in pričelo je čitanje došlih ulog. Ko je bil prečitan kraljev reskript, s katerim

je bil meseca julija odgodjen sabor, je prišlo pri Starčevićancih do hrupnih prizorov.

Predsednik Medaković je zvočil in prosil poslance, naj bodo mirni. Tekom čitanja došlih ulog je predsednik rekel, da je bil reskript, s katerim je bil odgodjen sabor, dostavljen banu, a ne njemu. (Klici pri Starčevićancih. Posl. Elegović: Doli z vsemi bani na podlagi nagodbe!) Predsednik: Zato sem člene sabora obvestil o odgodenju sabora pottom uradnega lista.

Predsednik je nadalje izjavil, da je sotočestno sklical sejo na 17. julija, ker je bila ista utemeljena v državnih potrebah, toda v zvezi z dogodki v budimpeštanskem državnem zboru (Hrup pri Starčevićancih in klici: Nikake skupnosti ni z Ogrsko!) in v zvezi z dogodki, ki so potem sledili, je bilo delovanje sabora vzlic od predsednika odredjeni razpravi prekinjeno. Zakonom o službeni pragmatiki. (Hrup pri Starčevićancih in klici: Fui! Doli s Kósu-tom!) Predsednik: Prosim, ne prekinjajte predsednika! (Starčevićanci so ropotali dalje. Posl. Zatluka je zaklical: Mi smo v hrvatskem saboru! Ne v ogrskem državnem zboru, marveč tukaj v hrvatskem saboru moramo iskati naše pravice!)

Predsednik Medaković nadaljuje... je izzvan državnopravni konflikt med Ogrsko in Hrvatsko, s tem zakonodajstvom je bila ustava kršena in flagranti in sicer smo bili žaljeni v naših najsvetejših pravicah, v pravici našega jezika. Hrvatski ban, grof Pejačević in hrvatska vlada sta se svojočasno identifikovala s stališčem koalicije. Ker ni mogla skupna vlada našega odpora premagati, je provzročila padec hrvatske vlade in ogrski parlament je zamogel vprejeti zakon o službeni pragmatiki le s tem, da je kršil poslovni red.

Posl. Elegović: Vi govorite se stališča Vaše stranke, vi ste pa predsednik vsega sabora. — Posl. Vladimir Frank, ki je zapisnikar, je razburjen ustal s svojega sedeža ter hitel s tribune kričoč: Tega ne morem več poslušati! Starčevićanci so ropotali.

Predsednik: Dokler se ne revidira nagodba in se ne odpravijo taka kršenja naše ustave, bo naša delegacija odločno nadaljevala boj v skupnem državnem zboru. (Nemir pri Starčevićancih.)

Posl. Hrovat: Pojdite na Vaš poslanski sedež, ako hočete braniti stališče Vaše stranke!

Predsednik: Jaz izražam tukaj mnenje vsega sabora! (Klici pri Starčevićancih: To ni res! Doli z nagodbo! Mi je ne pripoznavamo!)

Predsednik: Naš sabor mora pa vsekako imeti pravico, da zavzame v tem vprašanju svoje stališče... (Pohvala pri Starčevićancih) in jaz izjavljam, da je bil sabor prav radi tega sklican, da se mu nudi prilika, da zavzame svoje stališče proti službeni pragmatiki, (Pohvala pri Starčevićancih in klici: Tako je! Hrvatskega sabora se ne sme ignorirati.)

Nato se je nadaljevalo čitanje došlih vlog. Posl. dr. Frank je hitel k predsednikovi tribuni in mu je vročil neki spis. Predsednik je izjavil, da hoče posl. dr. Josip Frank govoriti k imenovanju bana. Noto je bilo prečitanih več nujnih predlogov. Prvi je bil prečitani nujni predlog posl. Mazuraviča in tov. (koalicija), v katerem se protestira proti službeni pragmatiki, ki vsebuje kršenje nagodbe. Ker je ban dr. Rakodeczay pomagal, da

PODLISTEK 3

Med slovanskimi jadranskimi ribiči

Napisal A. Askero.

Če že majhna reka vzbuja fantazijo, kako mogočno mora vplivati na mišljenje in čutenje preprostega človeka skrivnostno morje! Tako sem kopal in nisem se motil. Lani in letos sem prebil po par tednov med našimi morskimi ribiči samo zato, da sem jih izpraševal po pravljicah in pripovedkah o morju.

Obiskal sem vse ribiške pristane od Barkovlj do Devina, obiskaval sem ribiče po vaseh, koder staujejo; seznanil sem se s posameznimi. Bil sem v njihovi družbi v Barkovljah, na Kontovelju, v Grljanu, na Proseku, pri Sv. Križu, v Nabrežini in v Devinu. In moj trud ni bil zaman. Kadarkoli sem se vračal iz ribiške družbe, pomnožile so se beležke v mojem notesu za par strani.

In kako zanimivi ljudje so ti morskimi ribiči!

Blizam se njihovega pristanu ali „portiču“, kakor pravijo.

Tak-le portič je iz rezanega kamenja od treh strani obzidan basen, ki je na eni strani — in to vselej na zapadni — toliko odprt,

da se lahko pripelje ribiška barka vanj. V takem pristanu, kakeršen je na pr. kontoveljski, je prostora gotovo za 20 do 30 čolnov. Tisti kamniti valobrani, ki dajejo čolnom varno zavetje pred nevihtami in viharji, pa tudi utocišče, kadar jih ribiči ne rabijo, imajo ob dveh notranjih straneh široke stopnice, koder lahko hodiš. V hudi poletni vročini pa daje visoki vnanji valobran prijetno senco.

V takem portiču najdeš vsak čas nekaj čolnov in nekaj ribičev. Pa je tudi zmerom dosti dela. Treba izprazniti iz mrež zalovljene ribe, treba popraviti tu pa tam kak čoln, treba zakrpati sak ali mrežo.

Cisto brez dela ni naš ribič skoro nikoli, kajti tudi njemu je čas — denar. Zaslužek je trd.

Stopim v portič in jih pozdravim. Odzdravijo prijazno, tembolj, ker vidijo pred seboj rojaka, kajti tod se sliši čisto, da, prečesto laški jezik. A naši ribiči vedo dobro, da so Slovenci. Večkrat sem že srečal tod ob pobrežju med Barkovljami proti Miramaru ribiča, ki je čital gredoč „Edinost“...

Ribiči se ne dajo posebno motiti. Samo nekateri dvignejo glave in me pogledajo po strani, drugi so zamisljeni vsak v svoj posel.

Opazujem jih. Na prvi pogled ne poznaš, da so to rojaki. Lahko bi bili tudi Lahi.

Zagoreli obrazi. Nekateri nosijo brke,

drugi so obriti. Imajo zavilane hlačnice in rokave. Prave pomorske postave.

Kako naj jim dopovem, česa iščem pri njih, me ne skrbi. Poznam predobro naše ljudstvo in vem metodo, po kateri se mu pride do duše, kajti kolikor toliko je naše ljudstvo povsod nezaupno in „zapeto“ nasproti gosposko oblečenemu človeku. Nekateri sicer mislijo, da hočem kupiti rib, drugi me imajo za kakoga financarja, tretji tam meni, da me zanimajo ribe same na sebi, kakšne se tod sploh dobivajo itd.

Temu nesporazumljenju napravim konec s tem, da povem kar naravnost, odkod sem in kaj sem. Če si ti odkrit, razodene se ti tudi naš človek kmalu in popolnoma.

Sedem med poštenjake, stare in mlade, in jim ponudim cigaret.

„Tako in tako. Rad bi vedel, kaj si kaj pripovedujete, vi ribiči, o morju! Ali veste kakšne pravljice, istorije, pesmi o morju? Ali ste kdaj kaj čudežnega in nenavadnega doživeli na ribjih lovih tako le po noči, ob nevihti? Vidite, take reči me zanimajo in samo po to sem prišel med vas. Da izvem kaj takega, hočem obiskati vse vaše portiče in vse vase, koder prebivajo ribiči.“

Možje me poslušajo z zanimanjem, položijo svoje delo iz rok in se začno zbirati okoli mene, kakor stari znanci.

Naše ljudstvo sploh in posebno še primorsko slovansko ljudstvo je inteligentno.

Razumeli so me, česa želim.

„Aha“, pravi jeden, „to objavite potem v časnikih... V „Edinosti“?“

„Morebiti pa v Mohorskih bukvah,“ meni drugi.

Pripovedovanje pravljic se ne da prisiliti. Človek mora biti za to razpoložen. Tudi o svojih doživljajih ne začno kar tako ročno pripovedavati. Saj jih nimajo več vseh svežih v spominu. Take reči se pozabijo. Seveda.

Jaz tudi ne silim v nje, samo čakam kadeč cigareto.

Oglasi se sam od sebe star, zagorel ribič in mi pove nekaj, kar je nalašč za moj namen.

„Bravo, bravo!“ se mu zahvaljujem in si zapisujem stvar v svoj notes.

Sedaj je „led prebit“. (Neprimerna podoba za te kraje, kjer je naravni led skoro neznan!)

Vsi vedo zdaj, kaj me zanima.

Pa mi pove stari ribič še drugo in tretjo pravljico. In vse to gre v moj notes. Pa kmalu se oglasi še drug mož pa pove kaj iz svojega življenja na morju. Za drugim se oglasi tretji itd.

Pripovedovati pa znajo samo stari in starejši ribiči. Mladi ne vedo ničesar.

S starimi ljudmi izginejo tudi vse take pravljice v grob. Kar sem izvedel jaz, so menda že poslednji paberki.

(Dalje.)

postane ta načrt zakon, se najnujnim predlogom zahteva, da se dr. Rakodczay stavi pod obtožbo. (Pohvala pri koaliciji.)

Nadalje so uležli nujne predloge: posl. Pribečević (koalicijski) da se uvede splošna volilna pravica, dr. Elegović, da se proglasi ničnost službene pragmatike za Hrvate, posl. Bošnjak, da se spremeni poslovnik v smislu, da se ne more nobenega poslanca izključiti od sej, posl. Vladimir Frank, da se izvoli odsek za volilno reformo iz šest členov. Nujni predlog posl. Josipa Franka, ki ga je isti pred malo minutami izročil predsedniku, zahteva, da se prečita kraljevi reskript, s katerim je bil dr. Rakodczay imenovan banom in naj se ga s stališča hrvatske ustave kritikuje.

V tem trenutku je ustal ban dr. Rakodczay, da bi govoril. Starčevićanci so pričeli grozno ropotati. Slišati je bilo klice: Deli ž njim! Preč ž njim! — Predsednik je moral prekiniti sejo.

Mej pavzo so Starčevićanci zahtevali od predsednika, naj jim najprej dovoli, da utemeljuje svoje nujne predloge ter so se sklicevali na predsednični slučaj v skupnem državnem zboru.

Ko je seja zopet započela so Starčevićanci zopet uprizorili hrupne prizore. Med hrupom je zapisnikar prečital kraljevi reskript, ki pravi, da se nahaja v rokah bana reskript za razpust sabora in da je pooblaščen, da ta reskript v saboru prečita.

Ban Rakodczay je v madjarski gala-obleki stopil v dvorano in s predsednikove tribune prečital kraljevo rečno pismo, ki izjavlja, da se mora sabor razpustiti, ker ne more izvrševati svojega zakonodajnega delovanja.

Poslanci Starčevićanske stranke in mnogo poslancev koalicijske so nato stajali zapeli narodno himno. Pela je tudi galerija.

Predsednik je prekinil sejo. Po tem je bil očitno zapisnik današnje seje stante sessione.

ZAGREB 12. Po mestnih ulicah vlada mir in red.

Deputacija socijalnih demokratov pri predsedniku sabora.

Zagreb 12. K predsedniku sabora dr. Medakoviću je prišla deputacija socijalnih demokratov, katerim se je pridružilo tudi več ogrskih socijalnih demokratov. Deputacijo je predstavil posl. dr. Lorković. Govoril je voditelje delavcev Bukšek ter izjavil, da zahteva v imenu mnogih tisočev brezpravnih delavcev, da se dovoli vstop v sabor vsemu ljudstvu. Le sabor na podlagi splošne volilne pravice odgovarja volji ljudstva.

Predsednik Medaković je odvrnil: Rad vsprejemem vašo spomenico ter jo predložim saboru. Izlasti me veseli, da so se vaši spomenici pridružili tudi poslanci, da dajo s tem izraza svoji solidarnosti. S svojo uzorno disciplino, na katero smete biti ponosni, ste izvršili impozantno manifestacijo splošni voljni pravici v prilog. Ta zahteva spada k programu vseh naših strank in s to zahtevo je šla v boj tudi srbsko-hrvatska koalicijska. Mi smo vedno smatrali volilno reformo za našo najvažnejšo nalogo v saboru. V Budimpešti se ne izvede splošna in enaka volilna pravica, čeravno bi bilo to možno, morda prav radi tega, ker se jo hoče od zgoraj. Mi si pa prizadevamo, da jo izvedemo in vresničimo, ker je želja od zgoraj. Vaša spomenica nam bo v spodbudo, da bomo v saboru delovali v smislu vaših stremeljenj ter da jih izvršimo čim prej, kakor je to tudi naša vroča želja. Izrazite naše pozdrave vašim sodrugom.

Ogrska.

Hrvatski delegati v Budimpešti.

Iz Budimpešte javljajo od 11. t. m.: Nocoj so imeli delegatke konferenco, na kateri so si razdelili delo. Večina delegatov je odšla v Zagreb, da prisustvuje važni in za Hrvatsko, zgodovinsko, vrlo odločilno in usodopolni otvoritvi hrvatskega sabora, na kateri se ima označiti in dati pravice dvema politikama v Hrvatski: narodni politiki in protunarodni tuji politiki. Dvanajst hrvatskih delegatov je ostalo v Budimpešti, da se vdeležujejo razprav in vzdržujejo kolikor možno povoljno parlamentarno situacijo, dokler se ostali ne povrnejo.

Ustavna stranka.

Kakor javljajo iz Budimpešte, je ustavna stranka imela banket, na katerem je predsednik Koloman Szell imel govor. V svojem govoru je razložil, kako je Ogrska vsled obstrukcije, ki traja že več mesecev, izgubila mnogo od svojega ugleda v inozemskem novinstvu.

Deželni zbori.

Ako državni zbor z dnem 16. t. m. konča razpravo o nagodbi, bo sklicanih več deželni zborov, da od 16. do 22. decembra razvije proračunski provizorij.

Drobne politične vesti.

Minister Josipović v Zagrebu. V Zagreb je v sredo dospel tudi minister za Hrvatsko Josipović ter se le nastani pri svojem prijatelju Rakodczayu.

Kongres avtonomnih mest. Z Dunaja poročajo, da se bo vršil kongres avtonomnih mest v Avstriji. Na temu kongresu se bo zapravljalo o korakih, ki bi jih trebalo storiti, da se sanirajo finančne razmere dežel. Zadnji kongres mest je bil leta 1903.

Dnevne vesti.

Kako izgleda internacionalizem naših socijalistov? V včerajšnji številki našega lista smo objavili komuniké italijansko-liberalnega političnega društva „Associazione Patria“, ki poziva delodajalce, naj ne vsprejemajo v delo Slovencev. Dolžnost socijalnih demokratov, ki vedno trdijo, da skrbijo le za koristi delavcev brez ovira na narodnost, bi bila temveč, ker se nahaja v njih vrstah tudi mnogo zaslepljenih slovenskih delavcev, da bi kakor pravi socijalisti (kar pa niso) z ogorčenostjo protestirali proti omenjenemu komunikéju. Ali mesto tega je na predsedničnem shodu sodrug Bacchelli še prečital ta sklep „Patria“ ter izjavil, da se jemlje ta sklep za znanje.

Tako torej izgleda internacionalizem naših tržaških socijalistov! Za nas sicer ni to nič novega. Mi smo že zdavnaj videli in vedeli, da so tržaški socijalisti nasprotni priseljivanju slovenskih delavcev v tržaške okolice in iz bližnjih slovenskih dežel, dočim nimajo ničesar proti temu, da se importira italijanske delavce iz oddaljene Kalabrije, torej iz druge države na škodo naših domačih delavcev. In da bi imeli še bolj v rokah vodstvo glede nameščanja italijanskih podanikov in odpiranja naših domačih delavcev, prišli so na infernalno misel, da bi se uredile v Trstu takozvane „tessere“ (izkaznice) za delavce in katerih izdajanje naj bi se poverilo nikomur drugemu, nego njim samim.

In ta zahteva figurira na čelu zahtev socijalistične stranke, ki so provzročile sedanjí štrajk! Ako se socijalistom to posreči, potem bodo naši delavci naravnost izročeni tukajšnji socijalistični stranki na milost in nemilost. In za uveljavljenje te take zahteve naj bi šli naši delavci v štrajk skupno s socijalisti!

To bi pač pomenjalo kar naravnost samomor. Na samomor pa naši delavci še niso pripravljeni, dokler imajo še kaj življenske sile v sebi.

Razsodno občinstvo naj sedaj presodi, morejo-li naši delavci podpirati sedanjí štrajk? Ali jim marveč ti razlogi in vsi razlogi, ki smo jih navedli te dni, ne usklajujejo naravnost samobrambo proti terorizmu italijansko-nacionalnih socijalistov?

Socijalistični terorizem. Te dni se je dogodil v svobodni luki čim najgrše nestrpnosti in najkrutejšega terorizma, kakoršnega so sposobni le „svobodoljubni“ socijalisti. Junak tega terorizma, to bodi povedano takoj v uvodu, je glasoviti Zollija, predsednik takozvane „Cooperativa del lavoro“. Ta „cooperativa“ ima v akordu od komiteja javnih skladišč razkladanja tovarnega blaga in dovažanje v javna skladišča, katera dela je prej izvrševal komitej javnih skladišč v lastni režiji, a pred nekaj leti izročil v akord delavcem, ki so se zložili v omenjeno „kooperativo“. V tej kooperativi vlada suvereno socijalistični bog — gospod Zollija. Ta mogočnejši je doznal te dni, da sta dva člana kooperative Matija Jenko in Peter Bonač vpisana v N. D. O. To je zadostovalo absolutnemu vladarju kooperative, da ju je pozval k sebi ter od njih kategorično zahteval, naj takoj izstopita iz N. D. O., kajti sicer jim ne izplača deleža na dobičku za mesec november v znesku od 46 kron za vsacega, ter izključi iz kooperative. In ne samo to, zahteval je tudi, naj storita omenjena delavca javno pokoro s tem, da izjavita v „Lavoratoru“, da sta izstopila iz N. D. O. A naša delavca poštenjaka in kremenita narodnjaka sta izjavila, da je ni sile na svetu, ki bi ju mogla sklaniti na to ter sta bila radi te „nepokorščine“ izključena iz kooperative, zajedno je mogočini Zollija razsodil, da zapade tju dobiček od 46 kron, ki jima je pripadel za mesec november, na korist drugih zadružnikov. To postopanje je naravnost zločin izsiljevanja v smislu našega kazenskega zakona ter bodi gospodu „Zollija“ povedano, da je že preskrbljeno za to, da se bo državno pravdnštvo pečalo s tem „maslim bogom“. A tudi na civilnem sodišču se vidi moč gozpa „Zollija“, ki bo moral lepo „svičati“ omenjenima delavcema krivično odrgane krone. Slednjič se vložijo pritožba na g. namestnika, kakor predsednika komiteja javnih skladišč, da napravi enkrat konec terorizmu gozpa „Zollija“.

In še se najde med našimi ljudmi optimistov, ki mislijo, da bi se dalo paktirati s tržaškimi socijalnimi demokrati. Proti terorizmu je mogoče le ono orožje — zopet terorizem!

Socijalistične lumparije. Glasilo socijalistov „Il Lavoratore“ hujska neprestano proti Narodni delavski organizaciji in proti naši narodni stranki sploh ter se poslužuje pri tem najostudnejših lažij. Mej temi je glavna laž, ki jo „Lavoratore“ ponavlja vsaki dan in tudi v včerajšnji številki, čes, da je naš list prvi dan štrajka pozival na krumirstvo z istočasnim apelom na bajonete. To je najnesramnejša laž kakor smo jih že vajeni od strani „Lavoratora“. Ne narodna organizacija ne naš list nista pozivala na pomoč bajonetov. Konstatirano je bilo le v eni notici o štrajku, da je varnostna oblast poskrbela za to, da brani delajoče težake ter da je v to svrhu pozvala na pomoč tudi vojaštvo. V pozivu N. D. O. pa je samo izrečeno, da bo njena dolžnost skrbeti za to, da se ne bo nobenega delavca oviralo na njegovem delu, z drugim besedami, da se bo spoštovalo osebno svobodo. In osebna

svoboda mora biti sveta vsakomur ter bi morala biti še najbolj sveta socijalistom, ki toliko kvasijo o svojem svobodoljubju.

Ali ne le, da N. D. O. ni apelirala na bajonete, ampak v svoji izjavi, priobčeni v našem listu predvčerajšnjim, je ta organizacija izrečno naglašala, da ne bo klicala na pomoč ne vojakov ne bajonetov ter da bo znala brez nasilja in brez terorizma, pa tudi brez bajonetov doseči svojo voljo v popolnem soglasju s svojimi včlenjenimi težaki, torej ravno nasprotno od tega, kar trdi „Lavoratore“ o nas.

S tako nelojalnimi nasprotniki je pač nemogoče vsako paktiranje in vsako polemiziranje. Našim, ki mnogokrat preradi slepo verujejo trditvam „Lavoratora“ in drugih listov, naperjenim proti nam in našem listu, priporočamo, da se iz našega lista samega še enkrat prepričajo, je-li res ali ne, kar nam taki nasprotni listi predbacivajo.

Istrski socijalisti in štrajk. V včerajšnjem „Lavoratoru“ čitamo naslednji poziv delne eksekutive socijalistične stranke v Istri. „Podpisana doznajši, da se poskus najemati krumirje v nadomestilo štrajkujočih težakov razširja tudi po nekaterih trgih in mestih Istre, apelira toplo na isterske delavce, naj te dni ne zapuste svojega kraja, da bi iskali dela v Trstu. Prepričana, da istrski proletarijat zasleduje kakor vedno z največjo solidarnostjo tudi ta boj, začel od dela tržaških delavcev proti razredu gospodarjev, priporoča, naj se z ogorčenjem odklonijo morebitne ponudbe agentov delodajalcev ter naj se naznani sekretarijatu strokovnih organizacij (Trst, via Boschetto 5) morebitni nabor katerega si bode števila delavcev za tržaški trg.“

Kakor se vidi iz tega poziva, so začeli gospodarji iskati delavce že izven Trsta, ki pomnože še bolj mizerijo tukajšnjega delavstva, ko štrajk preneha tako ali tako.

„Slovenec“ za socijalistične štrajkove in proti našim narodnim delavcem! Tudi „Slovenec“, ki se sicer malo peča s sedanjim štrajkom v Trstu, je čutil potrebo, da v predvčerajšnji svoji številki v notici pod naslovom: „Tržaška stavka težakom“ malo dregne N. D. O. Konstatira namreč, da socijalni demokrati ljuto napadajo N. D. O., ki da jo osiro prijemajo v letakih in lepakih ter citira tudi nekatere stavke iz dotičnih letakov. K temu pripominja, da imajo socijalni demokrati v svojih očitanih močno orožje proti N. D. O., ki bi morala v takih slučajih biti na svojem mestu, ako hoče biti res zastopnica delavstva.

„Slovenec“ odobruje terorizem socijalistov ter karasamobrambo našega delavstva. Res lep prizor ta: „katoliški“ „Slovenec“ ramo ob ramo s socijalnimi demokrati proti našemu narodnemu delavstvu!

To naj si naše narodno delavstvo dobro zapomni! Strast in sovraštvo „Slovenčev“ proti N. D. O. gre res že tako daleč, da tej strasti in temu sovraštvu podreja prave narodne koristi.

Ne v Ameriko! O izseljevanju v Zjedinjene države se razpošilja nastopno obvestilo:

Vsled neugodnega finančnega položaja v Zjedinih državah ameriških je bilo zastavljenih ali močno utesnenih mnogo industrijalnih obratov, a mnogo del, ki so se imela izvršiti, je bilo zaustavljenih. Odpuščanja delavcev v masah se vrše neprestano in stotisoči evropskih izseljencev, ki ne morejo dobiti dela, zapuščajo deželo in se vračajo v domovino. Ob takih okolištinah, dokler se razmere ne zboljšajo temeljito, treba nujno svarti pred izseljevanjem v Zjedinjene države. Vse izseljence, ki se sedaj podajajo v to deželo, čaka z veliko verjetnostjo obupna usoda.

Štrajk težakov. Včeraj predpoludne ob 10. uri so imeli štrajkovci običajni shod, na katerem so sklenili, da vstrajajo v štrajku. Po shodu so priredili obhod po mestu. — Število štrajkujočih je bilo včeraj še manje, nego predvčerajšnjim. Delo se vrši malo da ne popolnoma normalno. Pri tržki Francesco Parisi je včeraj delalo 57 težakov, dočim jih rabi ta tržka o najhujših prilikah dela le 80, a ko je manje dela celo samih 35.

Ob 5. uri zvečer so štrajkovci imeli zopet shod, na katerem so zopet sklenili ostati v štrajku.

Dopisnikom. Radi sedanjega štrajka težakov, ki mu moramo povečati vso pažnjo, nam zaostaja mnogo drugega gradiva. Prosimo potrpljenja.

Gostilničarski listki družbe sv. Cirila in Metodija. Družba sv. Cirila in Metodija v Ljubljani naznanja, da so naročili računsko oziroma gostilničarske listke sledeče tvrdke: Iv. Zupančič, „Narodni dom“, Buzet; Alojzij Leon, „Nar. dom“ Maribor; Jak. Brinar, Vrantko; I. Dolenc, gostilna „Mantua“, Vrhnika; I. Zupančič gostil. Maletinova cesta 15, Ljubljana; Rudolf Pevec, Mazirje; Restavracija „Greiser“, Ljubljana; Humer, restavracija Fridl, Ljubljana; kavarana „Evropa“, Ljubljana; kavarana „Avstrija“, hotel „Ilirija“, Ljubljana; Vinko Vatzek, Litija; Mici Lončarjeva, „Nar. dom“ v Ljubljani.

Tržaška mala kronika.

Dva krvava dogodka radi ljubosumnje. 37-letni Joahini Delice, stanujoči v

ulici della Cattedrale št. 3, je dvoril — 52-letni Amaliji vdovi Rossi, ki stanuje v ulici sv. Mihaela št. 25. Ona je pa razumela, da on ne dvori njej, ampak njenemu denarju in ga zato ni marala. Ze prej ji je parkrat nevarno grozil. A sinoči, kmalo po 6. uri, je prišel k njej v stanovanje in jej zagrozil z revolverjem. Ona je pobegnila na ulico, a on je zdirjal za njo in na ulici je dvakrat z revolverjem vstrel proti njej: zadel jo je pod levo ramo in v trebuh. On je za tem pobegnil, a ona je bila prenešana v mestno bolnišnico.

Ob 9. uri in pol zvečer je pa 28-letni težak Viktor Bukovec, stanujoči v ulici della Madonina št. 52, svoji 17-letni ljubici Ani Bernardini, ki stanuje v ulici della Concordia št. 13, zadal nič manje nego 11 ran z nožem. Najnevarnejša teh ran — na hrbtu — je dolga 7 cm. To se je zgodilo na cesti v ulici sv. Mavricija. Bukovec je bil aretovan, a Ana Bernardini je bila prenešana v bolnišnico.

Železno verigo, vredno 30 kron, je bil vkradel na južni železnici 21-letni voznik Emil S., stanujoči v Rojanu. Bil je zato predvčerajšnjim popoldne aretovan.

60 buteljč vina, vrednih 140 kron, so neznani tatovi vkradli iz kleti gospoda Friderika Fenderla v ulici Chiozza št. 7. Klet so odprli s ponarejenimi ključi.

Pozabljena novčarka. Hermangilda Zoratti, stanujoča v ulici della Scalinata, je bila šla predvčerajšnjim popoldne v bolnišnico obiskat nekega bolnega sorodnika. S tem sorodnikom je nekoliko posedela na eni klopi na vrtu bolnišnice, a ko je odšla od tam, je pozabila na klopi novčarko, v kateri je bilo 20 kron in 80 stotink denarja. Zapazivša pozneje, da nima več novčarke, se je takoj domislila, da jo je pozabila. Podala se je torej bilo je morda prešlo pol ure — na vrt bolnišnice, a novčarke ni bilo več na klopi. Izvedela je pa, da je novčarko našel bolnik Hugon F. In ko so na njeno zahtevo preiskali Hugona, so našli pri njem kovinasto ograjeno novčarko: usnje je bil odtrgal in je vrgel proč, denar pa je bil shranil.

Smehalca. V soli. Učitelj: Zakaj je samomor velik greh? — Učenec: Ker zdravju močno škoduje.

Koledar in vreme. — Danes: Lucija dev. muč. — Jutri: Spiridon škof. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 14° Cels. — Vreme včeraj: megla, oblačno, dez.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. Zmerni vetrovi. Temperatura mila.

Zasedanje porotnega sodišča.

Tatinska družba Zaffopulo & Ci pred porotniki.

Včeraj predpoludne je pričela razprava — ki bo trajala do sobote po noči — proti 27-letnemu žganjarju Konstantinu Zaffopulo, doma iz Patrasa na Grškem, 29 letnem soboslikarju Rudolftu Spechar, doma iz Trsta, 38-letnemu zidarju Dominiku Crevatto, doma iz Pirana, 36 letnemu težaku J. Urizio doma iz Buj in 25-letni Mariji Maurenčič, doma iz Dolenje (blizu Kormina). Razpravi predseduje višesodni svetnik Pederzoli, votanta sta pa sodni svetnik Lion in sodni tajnik Comei. Državno pravdnštvo zastopa namestnik drž. pravdnika dr. Zamin. Tožena Zaffopula brani dr. Kramer, Specharja in Crevatto odv. Giselin, Urizio ima za branitelja odv. Butteri, a odv. Petronio brani toženko Maurenčič. Izven te poslednje, so bili vsi ostali toženci tekom preiskave v zaporu, le ona je bila na svobodi.

Mi smo tedaj poročali in čitateljem je gotovo še v spominu, da je bila v noči na 21. januarja l. 1906 odnešana blagajna iz Zaffopulove žganjarne, ki je na vogalu ulice Carlo Ghaga in trga pred „Narodnim domom“. Blagajno so še istega dne — seveda prebito in izpraženo — našli neke na cesti v Kolonji. Zaffopulo je izjavil, da je bilo v blagajni, ko mu je bila vkradena, mnogo denarja in dragocenih predmetov, v skupni vrednosti za K 10.922.45, a blagajna sama da je bila vredna 180 K. Ker je bil zavarovan proti tatvini z vlomom pri zavarovalni družbi „La Fonciere“, in sicer za 8000 kron, je od te družbe zahteval, da mu povrne škodo. Bila je pa že tedaj uvedena proti njemu kazenska preiskava, ker je bil nastal sum, da je to tatvino fingiral. Vsled tega je imel mnogo opraviti se zavarovalno družbo, ki mu je slednjič izplačala le 4200 K, in sicer še le, ko je sodišče odnehalo s kazensko preiskavo proti njemu. — A neko noč minolega poletja je rešar Matej Antoni, idoč mimo žganjarne Zaffopulo, slišal nek prepir v žganjarji. Poslušnil je in slišal ženski glas. Ženska je pretila Zaffopulo, da „ga ovadi, vsled česar da bo „sedel“ kakih 10 let“. Ženska, ki je tako pretila Zaffopulo, je bila Marija Maurenčič, ki je s Zaffopulom že od l. 1904 živela v divjem zakonu. To, kar je bil slišal, je Antonija vsposbudilo, da je poizvedoval dalje. In zvedel je, da Zaffopulo kupuje in dalje prodaja razne vkradene stvari. Tako da je bil od Josipa Urizio vkupil več zabojev sveč in razno drugo blago. A glavno, kar je Antoni zvedel, je to, da je namreč Zaffopulo res fingiral tatvino blagajne, in da so blagajno — ki je bila že prej prebita in izpražena — po Zaffopulovem nalogu odnesli iz žganjarne Spechar, Crevatto in neki voznik. Sedaj je policija takoj aretovala Zaffopula, Specharja, Crevatto in Urizio dočim voznika ni mogla najti. Ko je policija preiskala Zaffopulovo žganjarjo in njegovo stanovanje, je

našla cel „bazar“ raznih predmetov in raznega blaga. — Zaffopulo je pa tudi tožen, da je nekoga Dijonizija Rongan naščuval, da je gospodu Rudolfu Mangold vkradel kolo (bicikel), vsled česar je bil Rongan obsojen na 3 mesece trde ječe.

Toženka Marija Mavrenčič, ki je bila zaslišana prva — v odsotnosti ostalih tožencev — je najhujša, najobteževalnejša priča proti vsem ostalim tožencem. Povedala je brez ovinkov, da je Zaffopulo ono noč, ko je bila iz zganjarne odnešana blagajna, prišel domov okoli 1. ure in pol po polnoči. Bil je legel, a ni si dal miru. Malo pozneje je bil vstal; šel k oknu in gledal ven (stanovale sta v hiši št. 2 v ulici Commerciali, torej blizu zganjarne). Ko ga je bila vprašala, kaj da mu je, ji je osorno velel molčati. Slednjič, na njeno ponovno vprašanje ji je bil dejal: „Molči! Odnosi so blagajno!“ Malo za tem je bil šel v sami srajci in spodnjih hlačah iz stanovanja v vežo hiše in odprl hišna vrata.

Ona je bila na to skočila k oknu in videla Specharja in Cravatto, ki sta prihajala od zganjarne, izročila Zaffopulu ključke zganjarne in potem odšla. Ko ga je ona pozneje še isto noč vprašala, o kateri blagajni je prej govoril, je on dejal: „Molči; odnesli so mojo blagajno!“ — Dalje je povedala, da je bila večkrat priča prepričim meji Zaffopulom in Specharjem ter Cravattem, katera poslednja sta od Zaffopula zahtevala, da jima plača, ker sta bila odnesla blagajno, a jima on ni mogel vstrediti, dokler ni dobil odškodnine od zavarovalne družbe. Pri teh prepričih je bil tudi oni voznik, ki ga ona ne pozna natančneje. Spechar, Cravatto in ta voznik so Zaffopulu celo grozili se smrtjo. On da se je izgovarjal, da mu zavarovalna družba ni še izplačala odškodnine, a oni mu niso verovali. Slednjič jim je neki dan pokazal revolver, si ga djal za pas in jim rekel, da gre k zavarovalni družbi in da vbiije uradnika, če ne dobi denarja. In res isti večer je prinesel precejšen snop bankorcev, ki so si jih on, Spechar, Cravatto in voznik razdelili med seboj. — Povedala je dalje, kako je Josip Urizio, ki je delal navadno kakor težak pri tverdi Rotter & Perschitz vedno nosil k Zaffopulu razne zaboje, omote volnenega in drugega blaga, kar je vse seveda vkradel, a Zaffopulo je to potem prodajal tretjim osebam, trdeči — posebno glede manufakturnega blaga — da je to on vkupil na dražbi.

Za njo sta bila zaslišana še Josip Urizio, ki po večini priznava tatvine, in pa Cravatto, ki je tajil, da bi on kaj vedel o odnešanju blagajne in trdil, da je nedolžen. A za tem je bila razprava prekinjena do 5. ure popoldne.

V večernem nadaljevanju je bil najprej zaslišan toženec Spechar, ki je istotako trdil, da je nedolžen in da ne ve ničesar o blagajni. Isti večer — bila je sobota — je bil namenjen na neki ples. Naletel je bil na Zaffopula in šla sta bila skupaj v krčmo „pri Francu“ v ulici della Geppa. Spila sta nekoliko vina, a na to je on spremil Zaffopula — bilo da je okoli 1. ure in pol po polnoči — do vrat hiše, v kateri je Zaffopulo stanoval; a tam je on Zaffopulo pozdravil in odšel domov. Bil je običajen gost Zaffopulove zganjarne, Marija Mavrenčič da laže in da ga obrekuje, ker je on nikdar ni mogel trpeti. Ko je na to predsednik pozval toženko Marijo Mavrenčič, češ, če ima kaj oporekati Specharju, je ta pred Specharjem ponovila svojo izjavo, da ga je videla okoli 2. ure in pol po polnoči, ko je s Cravattem prinesel Zaffopulu ključke zganjarne. Dalje da ga je videla in slišala, ko se je pričel s Zaffopulom radi denarja. „Davi sem pa pozabila povedati — je še dejala — da je bil Spechar prišel k meni, ko je bil Zaffopulo že aretovan, in me mlo prosil, naj ga ne ovadim, ter mi obenem obljubil, da mi bo že on pomagal sedaj, ko mi Zaffopulo ne more več!“ Na to je Spechar vzkliknil: „Ta ženska laže in hoče da bom obsojen po nedolžnem, kakor je bil Dreifuss!“

Za Specharjem je bil zaslišan Zaffopulo. Izjavil je takoj, da je nedolžen. Ko mu je predsednik kazal posamezne predmete, ki jih je policija našla pri njem, je on za vsacega posebej povedal, kako je prišel v njegovo poset. Ure da je bil vzel v zastavo raznih pivcev; ravno tako je bil vzel v zastavo tudi zastavne listke, ki so jih našli v zganjarni. Onega večera, ko mu je bila ukradena blagajna, se je bil slučajno sešel s Specharjem. Okoli 1. ure po polnoči sta šla skupaj proti domu. Ko je prišel do hiše, v kateri je stanoval, je zapazil, da nima pri sebi ključa hišnih vrat in je šel ponj v zganjarno, kjer ga je bil pozabil. Zaprl je bil zven zganjarno in šel spat. Zaspal je bil takoj. Spal je skoraj do 6. ure zjutraj nepretržno, ker je bil jako truden. Okoli 6. ure zjutraj ga je zbudilo trkanje: bil je redar, ki mu je bil prišel povedat da so vrata zganjarne odprta. Obšel se je in šel v zganjarno in tam konstatoval, da so tatovi odnesli blagajno. Povedal je bil takoj redarstvenemu nadzorniku, ki je bil prišel tja, koliko denarja in kakšne druge stvari da so bile v ukradeni blagajni. Glede kupovanja in prodajanja zabojev sveč in omotov blaga, ki jih je bil Urizio vkradel, je dejal, da je on smatral Urizio za poštenega delavca in da mu je ta trdil, da je prišel do tega blaga poštenim potom.

Sicer pa da ni on od Urizija kupoval blaga in potem istega prodal: on da je pri tej kupčiji le mešetaril. — Sploh se Zaffopulo brani precej spretno.

Ob 8. uri in pol zvečer je predsednik prekinil razpravo, ki nadaljuje danes, a bo končala še le jutri pozno v noč.

Društvene vesti.

Miklavžev večer priredi „Slovensko pevsko društvo“ jutri ob 8. uri zvečer v „Sokolovi dvorani“. Vsakorajnja darila opremljena z natančnim naslovom je poslali vratarju „Narodnega doma“, (glavni vhod). Vspored: Petje, Miklavžev nastop, bitka s serpentinami itd. Vstopnina za odrasle 50 st., za otroke 20 stotink.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu priredi v nedeljo dne 15. t. m. „Zabaven večer“ in plesni venček v dvorani „Konsumnega društva“ v Rojanu. Začetek ob 7. uri zvečer.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metodija na Greti javlja slavnemu občinstvu da bo običajna „Božičnica“ za otroški vrtec v Rojanu v nedeljo dne 22. t. m. v „Konsumnem društvu“ v Rojanu. Začetek ob 4. uri popoldne.

Tamburaški odsek „Kola“ priredi v nedeljo dne 15. t. m. tamburaško zabavo v dvorani gostilne „pri stari breskvi“ (g. H. Kosiča) ul. Belvedere št. 17. Vstopnina prosta.

Akad. fer. dr. „Balkan“ priredi o priliki otvoritve ljudske knjižnice pri Sv. Ivanu v nedeljo dne 15. decembra v prostorih tamkajšnjega „Narodnega doma“ zabaven večer s predavanjem, petjem, tamburanjem, šaljivim nastopom in igro. Zatem bo slobodna zabava. Iz prijaznosti sodelujeta „Svetoivanski tamburaški zbor“ in „Citalnica pri Sv. Jakobu“. Začetek točno ob 4 uri popoldne. Vstop prost. Darovi se hvaležno vspregajajo. K obilni udeležbi vabi Odbor.

Akad. fer. društvu „Balkan“ so darovali za ljudsko knjižnico pri Sv. Ivanu slovenski srednješolci v Trstu K 50, g. F. Ferluga K 7; dalje g. a. I. Sabadin 4 K, g. a. K. Požar 2 in g. J. Zobec 1 knjigo. Prisrčna jim hvala! Rodoljubi posnemajte jih!

Naše gledališče.

V nedeljo se uprizar 5-dejanska slika iz kmečkega življenja „Cvrček“. Nastopi vse dramske osebe. Glavne vloge so v rokah Grmekove, Janove, Vebleve, Verovška, Vebleta, Lesiča in Rajnerja. Podrobnosti so razvidne iz plakatov.

Vesti iz Goriške.

Goriško kmetijsko društvo je poskrbelo z inseriranjem v strokovnih časopisih, da obrne pozornost veletržcev s vinom na letošnji obilni vinski pridelek in daje na razna vprašanja brezplačno informacije. To delovanje je že obrodilo dobrega sadu. Predsedništvo društva se je dalje obrnilo do vseh kmetijskih družb v južnih kronovinah v svrhu, da se doseže skupen dogovor glede naročanja kmetijskih potrebščin in upati je, da se doseže tudi v tem oziru ugoden uspeh na korist teh pokrajin. Vseled naraščajočega obrata s kmetijskimi potrebščinami si je moral predsedništvo zagotoviti večji odprt kredit, kar se mu je ugodilo z zasebnim jamstvom raznih druženikov pri goriški podružnici kreditnega zavoda. Na Ljvku se je ustanovila podružnica.

Odbor je vsprejel predlog za povzdigo kokoške reje na Goriškem in sicer bi se iz vladnih in deželnih sredstev v Gorici uredil takoj perutninski zavod, kateri bi pokazal gospodinjam, kako je ravnati, da dospemo v kokošjereji do najvišjih uspehov. Zavod naj bi se uredil tako, da bi dobivali posestniki v njem perutnino čistih in priznanih pasem, ki najbolj ugajajo našim krajem. Perutninske razstave bi se prirejale z vladno in deželno podporo vsako leto v drugem kraju. Tako razstavo priredi društvo skupno s c. kr. kmetijskim društvom za vso deželo prihodnje pomlad meseca maja v Gorici.

Društvo bo odslej prodajalo kmetijske potrebšchine le proti gotovini. Občni zbor bo imelo društvo v ponedeljek 16. decembra ob 10. uri predpoludne v prostorih pri „Zlatem jelenu“; kdor ni še plačal udnine za to leto, nima pristopa k zborovanju.

Dva prijatelja, na katere poletu tako radi pozabimo sta nam po zimi dobrodošla. I. s. peč in Fay-ove pristne rudninske pastilje. Kakor je preskrbljena po zimi vsaka hiša z drvmi, tako bi morala biti preskrbljena domača lekarna s Fay-ovimi pristnimi pastiljami, da se jih da otrokom, kadar gredo v šolo, in da se zamore takoj odpočiti prehlajenju, in obraniti se mu. Fay-ove pristne rudninske pastilje so na prodaj v lekarnah, mirodilnicah in prodajalnicah mineralnih vod i. s. stane škatlja K 1.25. Pri nakupovanju paziti je na prevaro.

Glavna zaloga F. Mell — Trst.

DOBIVA SE V VSEM LEKARNAM.

Najuspešnejše sredstvo proti

revmatizmu in protinu

TEKOČINA GODINA

priloga v Trstu Rafzela Gočina, lekarna „Sila Madonna della Salute“ pri

od lekarnarjev: sv. Jakoba in Josipa Gočina, lekarna „Sila“ pri

Stankovica stane K 1.25. In Trstu se ne odlašajte z njo od 4. nastanka pači poka. prevzeta ali pači zastopniki poljski stane 1 K. Analoški poljski stane 1 K.

Trgovina s pohištvom **Peter Jeraj** Trgovina s pohištvom
ulica Vincenzo Bellini 13 ter vogal ulica Sv. Katerine
Pohištvo od navadne do najfineje vrste
in po jako nizkih cenah.

MLEKO. Tržaška trdka prvega reda
želi stopiti v zvezo s kako
mlekarno, katera bi zalagala to trdno z
mlekom proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe
v slovenskem jeziku na „Ins. oddel. Edin.“
pod „MLEKO št. 1726“.

Tovarna pohištva
v TRSTU
ulica della Tesa
št. 46
ZALOGA
Piazza - -
Rosario št. 1
KATALOGI, NAČRTI IN
PRORAČUNI NA ZAHTEVO.

Najfinejši pristni likerji.
od 1.80 do 0.80
Rum od 80-2.50, konjak
ulica Media 41

Zganjarna
Šipe, postavljene v delo
po zmernih cenah.
Volodi Gilmed
ulica Rapicio št. 4 (vogal Giulia št. 17)
PRODAJALNICA
steklenih šip v veliki izbiri. — Porcelan,
lončevine, kuhinjske potrebščine iz železa
in pločevine itd.

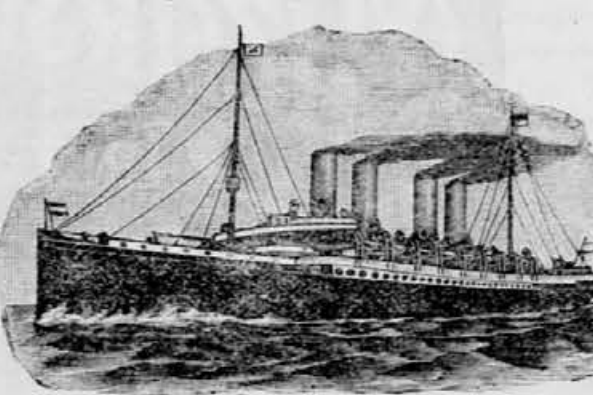
Pohištvo in tapetarije v bogati izbiri, neprekosljivo
glede solidnosti in elegancije
— se vdobi pri —
(naslednik G. Dalla Torre **Giacomo Macerata** ulica dell' Acquedotto 3
ulica Chiozza 7, ulica del Toro 1. Cene, ki so splošno priznane za ugodne.

..... **Pekarna in sladčičarna**
VINKO SKERK, Trst ulica Acquedotto 15
Ima 3-krat na dan svež kruh. Veliko izbera biskotov in bombonov za čaj. — Moke iz najboljših mlinov. Bombone iz
čokolade in napoljene s najfinejšimi likeri. Sprejema naročila za vsakršne torte in krokanje, ter določa vse na dom
in franco. Desertna vina v butijah in raznovrstne likere. Veliko izbera predmetov za božično, drevo po nizki ceni.
Podružnica ulica Miramar št. 9 Svoji k svojim!

Prilika! V prodajalnici izgotovljenih oblek in krojačnici
M. FARCHI, Trst
ul. Giacinto Gallina št. 8 (Prej v ul. delle Legna)
prodaja oblek, površnikov, paletot in blac
Najfineje blago.
Cene čudovito nizke!
Pozor na
:: naslov!

Skladišče izgotovljenih oblek in izdelanih kosov za ženske obleke
A. Fonda, Trst
31 — ulica Barriera vecchia — 31
SLOVENC! ne zamudite obiskati skladišče, kjer najdete blago
po jako nizkih cenah.

Parobrodna družba
Severno-nemški Lloyd-Bremen
:: (NORDDEUTSCHER LLOYD -- BREMEN) ::

Redne parobrodne črte iz Bremena v Nov
York, Baltimore, Galveston, Buenos Aires,
kakor tudi po pristaniščih južne Azije,
Avstralije itd. itd.

Parobrodi nemškega severnega Lloyda:
178 velikanskih brzih parnikov, z dvema vi-
jakoma za transoceanske vožnje, od katerih
30 s 15.000 ton.; 11 velikih parobrodov za
prevažanje blaga; 2 velika parnika za vož-
banje; 37 velikih parnikov za vožnje po
evropskih morjih; 11 velikih najmodernejših
parnikov v delu; 201 manjših parobrodov.
Vsega skupaj 440 parnikov, od katerih 172
brzi, opremljeni z modernim komfortom,
ki preplujejo ocean v 5-6 dneh.

470 agencij v prvih svetovnih pristaniščih. Cene nizke, hrana dobra.
Za informacije in pojasnila obrniti se na
F. STUMPE Glavni zastopnik v Trstu
Piazza Giuseppina 1.
TELEFON št. 20-68.

DOBIVA SE V VSEM LEKARNAM.

Najuspešnejše sredstvo proti

DOBIVA SE V VSEM LEKARNAM.

revmatizmu in protinu

TEKOČINA GODINA

priloga v Trstu Rafzela Gočina, lekarna „Sila Madonna della Salute“ pri

od lekarnarjev: sv. Jakoba in Josipa Gočina, lekarna „Sila“ pri

Stankovica stane K 1.25. In Trstu se ne odlašajte z njo od 4. nastanka pači poka. prevzeta ali pači zastopniki poljski stane 1 K. Analoški poljski stane 1 K.

HOTEL BALKAN

70 sob. elektr. razsvetljava, bil. kupelj
Glas. zbiranje. Jadranski & T. 1907

HOTEL BALKAN

Društvo se je obrnilo na vlado s prošnjo, naj izpolni gorisko kemično poskuševališče s potrebnim osebjem, ki bi se bavilo s preiskavami živil in krmisih izdelkov in naj ob enem odredi, da se bodo od kmetijskega društva dani vzorci brezplačno preiskavali. Društveni odbor pozivlja vlado, da pripozna „Goriško kmetijsko društvo“ v Gorici kakor edinega zastopnika koristi posestnikov slovenskega dela dežele ter naj dovoli in porazdeli potom okrajnih glavarstev ali društva med kmetovalce naslednje podpore: 1. Za povzdigo govedoreje oziroma za nakup junic in bikov 5000 K podpre; 2. za povzdigo svinjereje naj se nakupijo in porazdeli po Krasu 20, po goriški okolici 25 in v Tolminskem okraju 30 mrjascev jorkširske pasne in v to dovoli znesek 2500 K oziroma primerno podporo; 3. Da se porazdelijo za povzdigo sadjarstva nagrade za vzorne nasade v znesku 2000 K; 4. Za povzdigo čebelarje 600 K; 5. Da se omogoči ustanovitve perotinarskega zavoda v Gorici 2000 K. Slednjic se pozivlja vlada, da dovoli že opetovano naprošene podpore 2000 K, ki naj se porazdeli kakor nagrade za vzorne hleve in gnojšča, ker je zboljšanje živinoreje in vpekljanje dobrih a tudi občutnih pasem nemogoče, dokler se ne odpravijo nedostaki v hlevih.

Vesti iz Istre.

Nova poštna zgradba v Opatiji. — Minister za trgovino je odredil, da se blizu trga v Opatiji kupi zemljišče, in da se na njem zgradi novo poštno poslopje.

Vesti iz Kranjske.

Z Bleda. V nedeljo 8. t. m. bi se bila kmalu pripetila na blejskem jezeru velika nesreča. Popoldne sta veslala mladeniča, postajni sluga Hočvar, doma iz Puče, in postajni delavec Sapan, doma iz Bohinjske Bele, oba vslužbena na postaji Bled, od hotela Petran v smeri proti postaji. Veslala sta jako naglo. Ko se je Sapan uprl ter z vso močjo potegnil vesla, skočilo je eno vesel iz čolnina držaja in Sapan je omahnil v nasprotno stran. V naglici nepremišljeno je hotel Hočvar prijeti Sapana ter ga rešiti, a stem je tudi on izgubil ravnotežje, vsled česar se je čoln preobrnil. Opomniti je, da je imela voda v jezeru tega dne le 6 stopinj toplote. Ker je Sapan takoj izginil s površja, potopil se je tudi Hočvar, hoteč ga rešiti, pod vodo. Kmalu sta prišla oba na površje. Dolgo sta se mučila okoli čolna, da bi ga zopet obrnila ter zlezla notri, — a zastoj. Medtem je Sapan zopet zgubil pod čolnom in tudi — za ves čas bivanja v vodi — očem Hočvarjevemu; zastoj ga je ta zopet iskal pod vodo. Na to se je Hočvar še nadalje mučil okoli čolna. Vsled klicanja na pomoč začeli so prihajati od več strani rešilni čolni. Kakor prvi je prihitel mizarški pomočnik pri cerkovniku na otoku ter rešil Hočvarja v svoj čoln. Po precejšnjem iskanju sta dobila Sapana plavajočega proti otoku, kakih 200 metrov oddaljeno od tega. Prebila sta tako kakih 20 do 25 minut v vodi. Sreča v nesreči je bila, da sta oba dobra plavača. Tako sta bila rešena gotove smrti in so ju prepeljali na obrežje. Na postajo sta sama prišla, a tu sta popolnoma ohemogla. Prenešana sta bila v postelji, in bil je takoj pozvan zdravnik, ki je konstatoval, da Sapan vsled svoje trdne konstitucije kmalo okreva, medtem ko bo znalo ineti to za Hočvarja nenevarne posledice. Sapan je res že naslednjega dne okrevl. Hočvar pa, pri katerem je bilo treba dlje časa pričakovati umetno dihanje, imel je še vso noč močne krče, in je bil skoro vedno v nezvesti, ter v tem položaju vedno tožil, da je Sapan mrtev. V ponedeljek mu je bilo bolje, v torek pa so se zopet povrnila krči in huda vročina. Stalnih posledic sedaj še ni možno z gotovostjo konstatovati.

Tifus v Postojni ponehal. Deželna vlada Kranjske razglasa uradno, da tifus v Postojni ni več.

Književnost in umetnost

„Ljubljanski Zvon“. Decembrski zvezek prinaša pesmi Petruške, Vl. Levstika, Voj. Moleta in St. Poljanca, nadaljevanje dr. Tavčarjevega zgodovinskega romana „Iza kongresa“, črtico Iv. Cankarja „Jernej, narodov besednik“, potopise Jos. Westerja iz Švice, dr. Jos. Tomiška iz Berlina in Vl. Levstika iz Pariza, konec C. Golarjeve kmečke novele „Jelar in njegov sin“ in slednjič sličico Voj. Moleta „Nela“. Med „Književnimi novostmi“ so razne ocene, zvezek vsega slednjič šerubrike: Glasba, Upodabljajoča umetnost, Glede in Splošni pregled. S to številko zaključuje „Ljublj. Zvon“ svoj 27. letnik in rabi na novo naročbo, ki znaša 9 kron 20 h na leto.

„Dom in Svet“. 12. številka obsega pesmi Griše, A. Medveda, S. Sardenka in G. Koritnika, konec F. Finžgarjeve zgodovinske povesti „Pod svobodnim solncem“, sličico Lee Fatur, razne članke itd. V rubriki „Književnost“ je več ocen, med drugim o knjigi „Tri povesti grofa Leva Tolstega“, izšli v založbi tiskarne „Edinost“. Številko diči

14 slik. S to številko zaključuje „Dom in Svet“ svoj XX. letnik. V „Vabilu na naročbo“ naznanja list, da ga z novim letom prevzame v last „Katoška knjižarna v Ljubljani“ in da se zviša cena lista na 10 K za celo leto.

Razne vesti.

Preveč vina imajo na Portugalskem. Zato je vlada prepovedala za tri leta nove trtne nasade, da se omeji produkcija vina.

Lokomotiva se je razpočila na kolodvoru v Berty-ju na Francoskem. Strojevodja in kurjač sta bila usmrtena, vlakovodja na ranjen.

+ „OLLA“ +

priznan kakor najboljša in neprekosljava vrsta vseh gumijevih higijenskih predmetov in riblji motorci

DVELETHNA GARANCIJA

M. Gai — Trst, Corso 4.

Posiljajo se gl. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50.

Delavnica pastov, kmet. pastov, elastičnih nogavic, oblač. razsvetljav, bergel in bidet, brizgalni od gl. 120 naprej. Toplomerni za vročico K 2, nav. K — 50.

Fran Birs naznanja vsem svojim cenjenim gostom, da je odprl GOSTILNO ex GIRALDI, Piazza dell' Ospedale, vogal Pietà št. 1. 1522

Iščem službo pisarja, sluga, čuvarja ali slično govorim slovenski, nemški in italijanski. Naslov pove „Inseratni oddelek „Edinosti“. 1533

Mož stiriindesetletni, vešč pisalnemu stroju Adier, išče v Trstu mesto pisarja pri odvetniku, v trgovini ali slično. — A. TROBEC, Sv. van — Trst. 1534

Kuhinjske ostanke za prešice prodaja Restavracija Balkan. 1592

Mlad trgovski pomočnik star 18 let, išče službo v mestu. Naslov pove „Inseratni oddelek „Edinosti“. 1595

Dr. Fran Korsano
specijalist za sifilitične in kožne bolezni
ima svoj ambulatorij
v Trstu, v ulici San Nicolò št. 9
(nad Jadransko Banko)
Sprejema od 12. do 1. in od 5. in pol do 8. in pol pop.

Velika zaloga volnenih pogrinjal
: : Prešitih pogrinjal lastnega izdelka
Pokrivala, perilo, trliz, pletenine, zavese in preproge. : :
Specijaliteta
volne in žime za žimnice. : :
Vse to se dobi pri
Josip-u Wollenigh, Trst
— ulica Malcanton št. 12. —

Pohišstvo solidno in elegantno
po zmernih cenah : :
Rafaele Italia
TRST — Via Malcanton 7

Tvrška z lesom EMILIO SEGRÉ
v Trstu
je odprla sledeče podružnice: Riva Pescatori št. 8 (vogal ulice Annunziata)
in Ulica Scorzeria št. 14 (vogal ulice Parini) kjer se dobi bogata izbira
koroškega lesa po konkurenčnih cenah.

MERKUR
J. ULČAKAR & Co. — Trst
Telef. 1874 — Via Nicolò Macchiavelli št. 19 — Telef. 1874
Komisije. — Zastopstva. — Informacije.
Zaloga raznovrstnega kolonijalnega in drugega blaga.
— ZAHTEVAJTE CENIK —

ZALOGA POHIŠTVA TOVARN
MIZARSKE ZADRUGE
v GORICI-SOLKAN
TRST VIA DEI RETTORII (ROSARIO)
PODRUŽNICE: SPLJET, REKA **PALAZZA MARENZI**
TELEFON N° 1631

Figli di Haggi Giorgio Aidinyan
TRST, ul. Cassa di Risparmio št. 6.
TELEFON št. 1587.
Veliko skladišče turških in perzijskih preprog

Vittorio Valdevit
Delavnica pohištva v modernem kroju
za sobe in kuhinje. : :
Izdeluje priprave za prodajalce od suknj in svetil: te dala za Trst
TRST — ulica Valle št. 8.

Penzionist srednje starosti, zmožen popraviti nova slovenskega in nemškega ter deloma hrvatskega in italijanskega jezika, ima primerno službo. Naslov pove „Inseratni oddelek „Edinosti“. 1596

Črevljarnica Baldinelli
Eleganca, trpežnost, ekonomija.
Sprejema se naročila po meri ter se izvršuje v 24. urah.
Sprejema se naročila za nepremišljeno postalo, praviljanja po zmernih cenah.
Prodaja najboljših voščil za čevlje.
Trst, ulica Crozada št. 5, Trst
(Vogal ulice Punta del Forno).

Mehtična delavnica : : GUIDO SAMBO
Zastopnik odličnega tvari gramofonov Tondor, Pichard, GRAMOFONI od 50 K naprej z dobrim glasom in specijalne plošče na izbero.
Skladišče gramofonov, svetilk, aparatov za Auerjevo luč, mrežilo in cevi.
Popravljanje koles, gramofonov, motorov na plin ali električnih zvonov in vsako mehanično delo.
Trst, Piazza San Francesco d'Assisi 8.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu Trsta in okolice, da je prevzel na svoje me dobro znano trgovino
kolonijalnega blaga in jestvin
v ulici Giulia št. 29
ter se toplo priporoča udani
HUGO CZURDA

Virgilio Cisilino
TRST, ulica Barriera vecchia 4
Velika izbira
igrač, drobnarin, srajc, ovratnikov, zapestnic, ovratnic, parfimov itd.
po konkurenčnih cenah.

VELIKA IZBERA
vsakovrstnega
manifakturnega blaga
in izdelanega blaga za ženske
proti plačilu
na mesečne obroke
Katz, Trst ulica Madonna št. 11.

Hočete se prepričati?
obiščite velika skladišča
Marije vdove Salarini
Ponte della Fabra 2 ul. Poste Nuove 8
(vogal Torrente) „Alla Città di Londra“
Velik izbor izgotovljenih oblek za moške, dečke, kostumi za otroke. Površniki, močne jope, kačuhli in raznih paletov. Obleke za dom in delo. Delavski obleke. Tirolski leden. Nepremišljivi plašči (turisti, vojniški). Specijaliteta: blago tu- in inozemskih ovrat. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovjši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah.

Andrej Gulič
Trst, ulica Farneto št. 12
vogal ulice Gelsi
Skladišče pohištva in tapetarij
lastnega izdelka.
SPECIJALITEA: Popolne sobe svetle al. temne, posamezni komadi vsake vrste z zalogo stolic, obesal in divanov vsake vrste in velikosti.
Preskrbi se popolno opravo za prenočišča po jako zmernih cenah in s skrbno vzdržjo.